METSÄBIOTALOUDEN TIEDEPANEELI

Metsäbiotalouden tiedepaneelin asiantuntijalausunto

Asia: K 19/2026 vp Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Aika: tiistai 8.9.2026 klo 10.00

Lausunto

Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys

Kasvihuonekaasupäästöt ovat kehittyneet suotuisasti. Metsäbiotalouden tiedepaneeli kiinnittää huomiota biomassan energiakäytön roolin muuttumiseen tulevaisuudessa entistä enemmän uusiutuvan energian lisätuotannon mahdollistavaksi säätövoimaksi. Säätövoiman tarve korostuu talvella pitkään kestävien tuulettomien jaksojen aikana. Jotta sääolosuhteista riippumattoman vaihtuvatehoisen sähköntuotannon määrää voidaan kasvattaa, on biosähkön tuotanto turvattava metsäteollisuuden ja yhdyskuntien CHP-laitoksissa. Lisäksi on huolehdittava biopolttoaineiden hankintaketjujen toimintaedellytysten säilymisestä, jotta laitosten polttoainehuolto pystytään turvaamaan myös kulutushuippujen aikana.

Suomea sitovat ilmastotavoitteet ja niiden saavuttaminen

Päästökauppasektorin ilmastotoimet

Talvienergiatuki on tärkeä toimenpide, jolla voidaan edistää biosähkön tuotantoa erityisesti tuuli- ja aurinkovoiman lisääntymisen myötä aiempaa voimakkaammin vaihtelevassa sähköjärjestelmässä. Sen valmistelussa on kuitenkin varmistettava, että tuki tukee uusien investointien lisäksi myös olemassa olevan tuotantokapasiteetin säilymistä ja käyttöä.

Keskipitkän aikavälin suunnitelma: taakanjakosektorin ilmastotoimet

Maatalous

Paneeli tukee erityisesti toimia, joilla metsäpinta-alaa kasvatetaan metsittämällä heikkotuottoisia tai ruuantuotannon ja huoltovarmuuden näkökulmasta merkityksettömiä maatalousmaita. Metsittäminen on usein ilmaston kannalta yhtä tehokas toimi kuin vettäminen, vaikka sen ilmastohyöty realisoituu 10–20 vuotta hitaammin. Turvepeltojen kosteikkotoimien sisällyttäminen tunnistettuihin rahoitustarpeisiin on perusteltua, sillä niiden hehtaarikohtainen päästövähennyspotentiaali on merkittävä, ja ne tukevat osaltaan myös ennallistamisasetuksen toimeenpanoa.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma MISU

Metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketti

Metsäbiotalouden tiedepaneeli tukee toimenpidepaketin toteutusta huomauttaen, että sen vaikutukset näkyvät vasta tulevina vuosikymmeninä Suomen KHK -inventaariossa.

Kasvihuonekaasuinventaarion ja seurannan kehittäminen

Tiedepaneeli tervehtii tyydytyksellä vuosikertouksessa esille nostettuja toimia inventaarion menetelmäkehitykseen. Metsäbiotalouden tiedepaneeli huomauttaa samalla, että Suomen on inventaarion kehittämisen lisäksi panostettava koko EU:n maankäyttösektorin laskennan yhdenmukaistamiseen. Muuten eri inventaarioiden tulokset ovat edelleen vertailukelvottomia.

Poikkileikkaavat toimet ja lähestymistavat

Metsäbiotalouden tiedepaneeli pitää tärkeänä EU:n uuden biotalousstrategian tavoitetta nostaa biopohjaisten tuotteiden arvonlisää ja jalostusastetta. Myös kansallinen biotalousstrategia tähtää metsäbiotalouden arvonlisän nostoon. Parhaimmillaan metsien ja puun käytön resurssitehokkuutta, arvonlisäystä ja ilmastovaikutuksia pystytään parantamaan yhtäaikaisesti.

Suomen ilmastopaneelin ja Metsäbiotalouden tiedepaneelin tuoreen yhteisraportin mukaan esimerkiksi metsäteollisuuden sivuvirtojen materiaalitehokkaampi hyödyntäminen sekä bioperäisen hiilidioksidin talteenotto, hyötykäyttö ja varastointi voisivat luoda Suomeen merkittävää taloudellista arvonlisäystä ja tuottaa samalla myönteisiä ilmastovaikutuksia.

Merkittäviä ilmastohyötyjä on saavutettavissa myös lisäämällä puun käyttöä rakentamisessa. Metsäbiotalouden tiedepaneelin vähähiilistä rakentamista koskevan selvityksen mukaan puun käytön lisääminen rakentamisessa voi vähentää rakennetun ympäristön vuosittaisia kokonaispäästöjä jopa 11 prosenttia verrattuna nykyiseen tasoon. Erityisen suuri potentiaali puun käytön lisäämiseen on kerrostalorakentamisessa.

Rakennusten hiilijalanjäljen raja-arvojen kiristäminen nykyisestä ohjaisi rakentamista aidosti vähäpäästöisiin materiaalivalintoihin. Paneeli kannustaa suuntaamaan myös julkisten hankintojen kriteerejä siten, että puurakentaminen ja puun käyttö julkisessa rakentamisessa kasvavat. Elinkaarilaskennan laajamittainen käyttö eri materiaaliratkaisujen arvioinnissa uuden rakennuslain myötä mahdollistaa mittavan muutoksen ja puun käytön lisäämisen rakentamisessa.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat: Antti Asikainen ja Jari Liski

Lähteet:

Koponen, K., Tammelin-Peltonen, T., Mäkikouri, S., Linjala, O., Borrega, M., Arasto, A., Lintunen, J., Vakkilainen, E., Soukka, R., Österberg, M., Heikkinen, M., Savolainen, H., Seppälä, J. Bioperäisen hiilidioksidin tulevaisuus Suomessa – Arvonlisäystä metsäteollisuuden korkeamman jalostusasteen tuotteista ja hiilidioksiditaloudesta. Suomen ilmastopaneelin raportti 5/2026.

Westerholm, N., Vares, S., Tuure, A., Kuittinen, M. & Karjalainen, M. 2026. Vähähiilisen rakentamisen lainsäädännön vaikutus puurakentamiseen. Metsäbiotalouden tiedepaneelin raportti 01/2026. Metsäbiotalouden tiedepaneeli. Helsinki. 89 s.